

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1916 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om tillägg till gällande reglemente för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

I en inom andra kammaren väckt, till bankoutskottets behandling hänvisad motion nr 36 har herr *Johansson* i Brånalt anfört följande:

»Då gällande bestämmelser, om rätt till tjänsteårsberäkning, i förordningarna angående folkskollärares pensionering och småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt äro helt olika, kan jag ej förstå, att detta är överensstämmande med rättvisa, billighet och jämlikhet.

Folkskollärarepersonalen får, i olikhet med lärarepersonalen vid småskolan, som tjänsteår även tillgodoräkna den tid, under vilken tjänstledighet åtnjutits, såvida denna ledighet ej oavbrutet fortfarit under en längre tid, och även i de fall då de erhållit tjänstledighet för att vid läroanstalt inhämta vidare kunskaper m. m.

Anledningen och skälen till denna olikhet i tjänsteårsberäkning mellan folk- och småskolans lärarepersonal kan jag ej förstå. Jag för min del håller före, att de senares arbete i de flesta fall är minst lika ansträngande och enerverande som de förras, och det måste medges, att det ej kan verka lungnande på en ansträngd och sjuklig lärares eller lärarinns nervsystem, då den som vid sjukdomsfall nödgas begära tjänstledighet vet, att pensionsåldern framskjutes lika långt som tjänstledigheten varar.

Då därtill kommer, att vi vid de flesta mindre folkskolor anställa lärarepersonal med endast småskoleseminarieutbildning, vilka få i görligaste mån uträtta samma arbete vid undervisningen som kräves av lärarepersonal, som tagit examen vid folkskollärareseminarier, och då man kan vänta att ledighet för hälsans vårdande kan behövas såväl bland den ena som den andra av dessa lärarekårer, anser jag att rättvisa och billighet fordra, att de, då det gäller tjänsteårsberäkning för pension och understöd, göras likställda, varför jag vördsam hemställer, att riksdagen ville besluta, att i Kungl. Maj:ts nådiga reglemente för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt av den 22 juni 1892 intages § 18 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning och reglemente angående folkskollärarnas pensionsinrättning av den 30 november 1866 som tillägg till § 10 i Kungl. Maj:ts nådiga reglemente för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt av den 22 juni 1892.

Det åsyftade tillägget lyder som följer:

Från tjänstetid, varpå rätt till pension grundats, må avdrag ej ske för den tid, under vilken tjänstledighet åtnjutits, såvida icke denna ledighet oavbrutet fortfarit under minst ett läsår. Icke heller må avdrag ske för den tid, varunder tjänstledighet med vederbörlig tillåtelse begagnats, för att vid läroanstalt inom riket, eller genom resor i främmande länder, utvidga den tjänstlediges insikter, eller för att, till följd av särskilt förordnande eller val, bestrida allmänt uppdrag eller offentlig befattning utom skolområdet eller skoldistriktet.

Den, som för tjänstefel eller brott varit från utövandet av sin tjänst skild, får ej såsom tjänstetid beräkna den tid, under vilken han icke ägt att tjänsten utöva.»

På sätt närmare inhämtas av utskottets utlåtande nr 35 angående vissa framställningar rörande pensions- och indragningsstaterna, har statskontoret beträffande åtskilliga till utskottet hänvisade motioner rörande pensioner och understöd m. m., bland dessa även nu ifrågasvarande motion, den 17 nästlidna april avgivit utlåtande. Statskontoret har därvid tillika överlämnat yttrande från direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning, så lydande:

Direktionen
över folk-
skollärarnas
pensions-
inrättning.

»Vad först angår Nils Johanssons i Brånalt motion (nr 36) rörande sådan ändring i gällande reglemente för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, att vid tjänsteårsberäkning ej skulle göras avdrag för åtnjuten tjänstledighet i vidare mån, än som överensstämmer med motsvarande föreskrifter i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning, vilka föreskrifter skulle, enligt motionärens förslag, införas såsom ett tillägg till § 10 i understödsanstaltens reglemente, må erinras, att ett dylikt införande av en enstaka, från annat pensionsreglemente lånad bestämmelse skulle råka i strid med själva grunderna för rätt till understöd från understödsanstalten, enligt vilka — i olikhet med vad gäller rörande folkskollärares pensionering — rätten till understöd ej är beroende av någon fastare anställning samt all tjänstgöring, hur tillfällig som helst, får tillgodoräknas för erhållande av understöd. En ändring i den av motionären föreslagna riktningen torde alltså påkalla en omarbetning av hela reglementet, vilken i detta sammanhang så mycket mindre torde böra ifrågakomma, som för närvarande pågår utredning om inrättande av en »småskollärarnas pensionsinrättning». Direktionen får i detta avseende hänvisa till lärarlönenämndens underdåniga betänkande den 8 november 1915 nr II del 3 med förslag till grunder för en dylik pensionsinrättning, vilket förslag berör jämväl frågan i vad mån åtnjuten tjänstledighet skall föranleda avdrag vid tjänsteårsberäkning.»

Statskontoret.

För egen del har statskontoret åberopat vad direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning anført.

Utskottet.

Motionärens förslag avser sådan ändring i gällande reglemente för småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, att vid beräkning av tjänstår avdrag ej skulle ske för åtnjuten tjänstledighet i vidare mån än som överensstämmer med motsvande föreskrifter i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning; och hemställer motionären, att dessa

föreskrifter må införas såsom tillägg till § 10 i understödsanstaltens reglemente.

Även om det må synas billigt, att småskollärarpersonalen i nu förevarande avseende likställes med personalen inom folkskolan, anser sig utskottet likväl icke böra tillstyrka motionärens förslag. Ty, såsom också direktionen över folkskollärarnas pensionsinrättning framhållit, det torde icke vara lämpligt att i ålderdomsunderstödsanstaltens reglemente införa en enstaka, från reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning lånad föreskrift, helst i dessa reglementen olika bestämmelser gälla beträffande själva grunderna för rätt till understöd. Detta skulle enligt direktionens mening påkalla en omarbetning av hela reglementet, vilket direktionen finner så mycket mindre böra komma i fråga, som för närvarande utredning pågår om inrättande av en »småskollärarnas pensionsinrättning». Förslag till grunder för en dylik pensionsinrättning har ock redan utarbetats av lärarlönenämnden.

Under sådana förhållanden och då vid en blivande granskning av detta förslag frågan i vad mån åtnjuten tjänstledighet skall föranleda avdrag vid beräkning av tjänstår torde bliva föremål för prövning, har utskottet, ehuru motionens syfte måste anses behjärtansvärt, likväl ansett sig böra avstyrka bifall till densamma.

Åberopande vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion II: 36 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 maj 1916.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna*, *Ekman*, *Wickman*, friherre *Langenskiöld*,
Montgomery, *Jönsson*, *Östling*, och *J. Carlsson*, samt
av andra kammaren: herrar *Vahlquist*, *Söderberg* i Stockholm, *Kristensson*, *Somme-*
lius, *Jonsson* i Gumboda, *Lindvall* och *Jonsson* i Hå.
